

Ikast-Brande
Kommune

Sagsnummer: 09.17.19-P19-9-19

Miljøgodkendelse
- efter § 16 a, stk. 1 i Husdyrbrugloven

Kvægbruget
Engbækvej 26
7330 Brande

Afgørelsesdato: 21. maj 2019

Copyright

Luftfotos – Danmarks Digitale Ortofoto - er gengivet af Ikast-Brande Kommune med tilladelse fra Cowi. DDO ©, Copyright COWI.

Lovgivning

Al lovgivning er benævnt med populærtitel. En samlet oversigt over lovgivning findes i Bilag 1.

Indhold

DATABLAD	5
ANSØGNINGEN	6
AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE	6
VILKÅR	6
LOVGRUNDLAG	9
BIAKTIVITETER	9
OFFENTLIGGØRELSE OG ORIENTERING AF NABOER	9
GYLDIGHED	10
HELT ELLER DELVIST BORTFALD AF AFGØRELSEN	10
ANDRE GODKENDELSER, TILLADELSER OG DISPENSATIONER	10
BELIGGENHED OG PLANLÆGNINGSMÆSSIGE FORHOLD	10
PLACERING AF ANLÆGGET	10
LANDSKABELIGE OG GEOLOGISKE VÆRDIER	12
KULTURHISTORISKE VÆRDIER	14
PÅVIRKNING AF NATUR	15
PÅVIRKNING AF BILAG IV-ARTER	18
JORD, GRUNDVAND OG OVERFLADEVAND	19
FORURENING OG GENER	19
LUGT	19
STØJ	22
STØV	22
FLUEGENER OG UHYGIEJNISKE FORHOLD	23
LYS	23
AFFALD	24
OLIE- OG KEMIKALIEOPBEVARING	24
TRANSPORT	25
SPILDEVAND	26
HÅNDTERING OG OPBEVARING AF HUSDYRGØDNING	26
ANVENDELSE AF BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)	27
BAT – TEKNIK MED HENBLIK PÅ REDUKTION AF AMMONIAKEMISSION	27
<i>Samlet BAT beregning</i>	28
MILJØKONSEKVENSRAPPORT	28
KOMMUNENS SAMLEDE VURDERING	28
KLAGEVEJLEDNING	29

INTERESSENTLISTE FOR HØRINGSPERIODE OG OFFENTLIGGØRELSE.....	31
BILAG	32

Datablad

Versionsnummer:

1

Indsendelsesdato:

30-01-2019

Husdyrbruget

Husdyrbrugets CVR-nummer	26687039
Husdyrbrugets navn	Andreas Johannes Maria Sistermans
Beliggenhedsadresse	Engbækvej 26
Postnummer	7330
By	Brande

Ansøger

Ansøger navn	André Sistermans
Ansøger adresse	Vestergaardsvej 8A
Ansøger postnummer	6933
Ansøger by	Kibæk
Ansøger telefon	24267707
Ansøger email	andreogsandra@mvmmail.dk

Konsulent

Konsulent Cvr	39601966
Konsulent virksomhedsnavn	Gråkjær Landbrug A/S
Konsulent navn	Hanne Bang
Konsulent adresse	Fabersvej 15
Konsulent postnummer	7500
Konsulent by	Holstebro
Konsulent telefon	51182855
Konsulent email	hab@graakjaer.dk

Ejendom

Ejendomsnummer	7560006091
CHR numre	20310

Ansøgningen

Ikast-Brande Kommune har den 30. januar 2019 modtaget en ansøgning om en § 16 a-miljøgodkendelse jævnfør *Husdyrbrugloven*ⁱ, af kvægbruget, Engebækvej 26, 7330 Brande.

Projektet omfatter opsætning af kalvehytter på befæstet areal, etablering af produktionsarealer i nuværende foderlade og i nyetableret malkecenter, samt udvidelse af produktionsarealerne i nuværende kostald og nuværende kalvestald. Udvidelsen af produktionsarealet er på i alt 832 m². Ud over udvidelse af ejendommens produktionsarealer ansøges der om tilladelse til etablering af ny foderlade på 200 m², silo til strøsand, tilladelse til etablering af 4 køresiloer nord for de eksisterende køresiloer på i alt 5.600 m², samt en nye fortank på <100 m³.

Afgørelse om miljøgodkendelse

Ikast-Brande Kommune meddeler hermed miljøgodkendelse til ejendommen beliggende på Engebækvej 26, 7330 Brande, med de stillede vilkår. Det er Ikast-Brande Kommunes vurdering, at miljøgodkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet.

Miljøgodkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke etableres, udvides eller ændres på husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg før det er anmeldt og godkendt af Ikast-Brande Kommune. Således må husdyrbruget ikke uden kommunens forudgående godkendelse eller tilladelse udvides eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet. Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne miljøgodkendelse.

Miljøgodkendelsen, med de tilknyttede vilkår og forudsætninger, erstatter vilkår og forudsætninger for ejendommens drift, som har været stillet og forudsat i forbindelse med tidligere vurderinger af husdyrbruges virkninger på miljøet.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til § 16 a, stk. 1, i *Husdyrbrugloven*, samt reglerne i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*ⁱⁱ. Begrundelsen for afgørelsen fremgår i det efterfølgende.

Vilkår

Der er stillet følgende vilkår for udnyttelsen af miljøgodkendelsen:

1. Husdyrbruget skal drives i overensstemmelse med det, der er beskrevet i ansøgningen og i miljøgodkendelsen med tilhørende bilag.
2. Produktionsareal, dyretyper og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med efterfølgende oversigt og kort:

Stalde og produktioner

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Kostald fra 2008	3755	Naturlig ventilation	6 m	(#140566) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse (#140564) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	0 0	650 1935
Gl bindestald - fremover kalve, tidl køer m.v.	1300	Naturlig ventilation	3 m	(#140603) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	510
Halmlade samt får og heste	706	Naturlig ventilation	3 m	(#140606) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	350
Ny stald	3921	Naturlig ventilation	6 m	(#140590) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	0	2650
NY: Separation i MC	1189	Naturlig ventilation	6 m	(#140598) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	142
NY kalvehytter	80	Naturlig ventilation	3 m	(#162260) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	80
Sum						6317

3. Eventuelle ændringer i ejerforhold eller i hvem der er ansvarlig for husdyrbrugets drift skal meddeles til Ikast-Brande Kommune.																					
4. Der skal til enhver tid være et eksemplar af miljøgodkendelsen på husdyrbruget. Den ansvarlige for driften og eventuelle ansatte på husdyrbruget skal være bekendt med de stillede vilkår.																					
5. Der skal forefindes en til enhver tid opdateret – og dateret - beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det omgivende miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften. Beredskabsplanen skal være udarbejdet senest 3 mdr. efter godkendelsestidspunktet, og indeholde en afløbsplan.																					
6. Såfremt der efter Ikast-Brande Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, som vurderes at være væsentligt større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Ikast-Brande Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.																					
7. Der skal på ejendommen foretages en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse. Såfremt der efter Ikast-Brande Kommunes vurdering opstår væsentlige gener for omgivelserne fra opformering af fluer eller skadedyr på husdyrbruget, kan Ikast-Brande Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger svarende til de til enhver tid gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi (www.dpil.dk/).																					
8. Såfremt Ikast-Brande Kommune modtager klager over støj fra husdyrbruget med tilknyttede aktiviteter, og kommunen vurderer, at der er tale om væsentlige støjgener, skal der indsendes dokumentation for overholdelse af nedenstående støjkraV. Husdyrbrugets bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau må ikke overstige følgende værdier ved nabobeboelser:																					
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Dag</th> <th>Tidspunkt</th> <th>Støjniveau</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Mandag - fredag</td> <td>kl. 7 - 18</td> <td>55 dB(A)¹</td> </tr> <tr> <td>Lørdag</td> <td>kl. 7 - 14</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mandag - fredag</td> <td>kl. 18 - 22</td> <td>45 dB(A)</td> </tr> <tr> <td>Lørdag</td> <td>kl. 14 - 22</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Søndag</td> <td>kl. 7 - 22</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Alle dage</td> <td>kl. 22 - 7</td> <td>40 dB(A)</td> </tr> </tbody> </table>	Dag	Tidspunkt	Støjniveau	Mandag - fredag	kl. 7 - 18	55 dB(A) ¹	Lørdag	kl. 7 - 14		Mandag - fredag	kl. 18 - 22	45 dB(A)	Lørdag	kl. 14 - 22		Søndag	kl. 7 - 22		Alle dage	kl. 22 - 7	40 dB(A)
Dag	Tidspunkt	Støjniveau																			
Mandag - fredag	kl. 7 - 18	55 dB(A) ¹																			
Lørdag	kl. 7 - 14																				
Mandag - fredag	kl. 18 - 22	45 dB(A)																			
Lørdag	kl. 14 - 22																				
Søndag	kl. 7 - 22																				
Alle dage	kl. 22 - 7	40 dB(A)																			
De anførte grænseværdier for støjbidraget regnes for overholdt, hvis de ikke overskrides af en måling eller beregning, der er midlet over en periode, som afhænger af tidspunktet på døgnet således:																					
For dagperioden, kl. 7.00 – 18.00 alle dage, er måleperioden det mest støjbelastede tidsrum																					

¹ dB(A) = Decibel(A)-skalaen som internationalt bruges i forbindelse med måling af svag lyd.

på 8 timer,

for aftenperioden, kl. 18.00 – 22.00 alle dage, er måleperioden den mest støjbelastede time, og

for natperioden, kl. 22.00 – 7.00 alle dage, er måleperioden den mest støjbelastede halve time.

9. Restvand og eventuel ensilagesaft fra ensilagesiloerne/-pladsen skal udsprinkles efter gældende regler. Samlebrønd og pumpeydelse skal dimensioneres og passe til ensilagesiloernes/-pladsens størrelse, jævnfør Landbrugets Byggeblad nr. 103.09-05 – Udenomsfaciliteter, Udsprinkling af ensilagesaft og restvand.

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet på grundlag af de oplysninger, der er i ansøgningsskema nr. 209557 version 2, som beregnet via www.husdyrgodkendelse.dk den 20. marts 2019.

Husdyrbruget er omfattet af § 16 a, stk. 1 i *Husdyrbrugloven*, da der er en ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH₃-N pr. år.

Miljøgodkendelsen er udarbejdet efter *Husdyrbrugloven*, hvor EU's VVM-direktivⁱⁱⁱ og IE-direktiv^{iv} er indarbejdet.

Biaktiviteter

Efter det oplyste er der ikke eksisterende biaktiviteter på husdyrbruget, som er omfattet af krav om godkendelse, tilladelse m.v. efter *Miljøbeskyttelsesloven*^v eller regler udstedt i medfør af loven. Der er endvidere ikke i forbindelse med den aktuelle ansøgning om miljøgodkendelse søgt om sådanne biaktiviteter, der forudsætter godkendelse, tilladelse m.v. efter anden lovgivning.

Offentliggørelse og orientering af naboer

Ansøgningen blev for-annonceret i 14 dage fra den 6. februar 2019 på Ikast-Brande Kommunes hjemmeside, www.ikast-brande.dk. Offentligheden har dermed haft mulighed for at se ansøgningen og anmode om at få tilsendt et udkast til afgørelse, jævnfør § 55 i *Husdyrbrugloven*.

For-annonceringen gav ikke anledning til anmodninger om at se udkastet eller bemærkninger til det ansøgte.

Naboer og andre berørte blev den 12. april 2019 orienteret om udkastet og om hvordan de kunne rekvirere udkastet til afgørelse. De fik også en frist på 30 dage til at kommentere udkastet.

Afgørelsen om miljøgodkendelse er truffet den 21. maj 2019, og offentliggøres på Ikast-Brande Kommunes hjemmeside www.ikast-brande.dk/politik/hoeringer den 22. maj 2019.

Gyldighed

Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år fra denne afgørelse er meddelt. Hvis en del af godkendelsen ikke er udnyttet, bortfalder godkendelsen for denne del.

Helt eller delvist bortfald af afgørelsen

Hvis miljøgodkendelsen efterfølgende ikke har været helt eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af miljøgodkendelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste 3 år. Godkendelsen er udnyttet, når mindst 25 procent af det tilladte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt. Driftsmæssig udnyttelse er opnået, når der på det pågældende produktionsareal produceres mindst 50 procent af det mulige inden for rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.

Andre godkendelser, tilladelser og dispensationer

Ikast-Brande Kommune gør opmærksom på, at en miljøgodkendelse efter reglerne i *Husdyrbru- loven* ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, dispensation m.v. efter anden lovgivning. Der skal derfor eksempelvis – i det omfang, at det er relevant i det konkrete tilfælde - søges om en separat byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand eller lignende hos Ikast-Brande Kommune.

Beliggenhed og planlægningsmæssige forhold

Placering af anlægget

Krav til placering af anlæg m.v.

Etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug samt udvi- delse og ændring heraf, der medfører forøget forurening, er ikke tilladt:

- i et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller som- merhusområde
- i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lig- nende
- i en afstand mindre end 50 meter fra de to ovennævnte områder
- i en afstand mindre end 50 meter fra en nabobeboelse.

Derudover er der følgende afstandskrav:

- 25 meter til vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning
- 50 meter til vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning
- 15 meter til vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m² – ved etablering af gødningsopbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning skal der desuden være mindst 100 meter til åbne vandløb og til søer større end 100 m²
- 15 meter til offentlig vej og privat fællesvej
- 25 meter til levnedsmiddelvirksomhed
- 15 meter til beboelse på samme ejendom
- 30 meter til naboskel.

Endelig skal ny bebyggelse som udgangspunkt placeres i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, lige som byggeriet skal være erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Ejendommens eksisterende og planlagte produktionsanlæg ligger samlet på adressen Engebækvej 26, 7330 Brande.

Produktionsanlægget ligger cirka 3,3 km vest for Brande by, der er nærmeste byzone, og ca. 5,6 km vest for nærmeste sommerhusområde. Nærmeste landsby/samlede bebyggelse er Uhre, der ligger cirka 2 km sydøst for produktionsanlægget, og som også er det nærmeste område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, se kortbilag 2. Afstanden fra de nye køresiloer til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt Engebækvej 18, 7330 Brande er ca. 75 meter i nordlig retning, mens nærmeste nabobeboelse Engebækvej 30 med landbrugspligt er ca. 200 meter i sydlig retning.

Projektet omfatter tilladelse til:

- etablering af produktionsareal til får og heste i foderlade
- opsætning af kalvehytter på befæstet areal nord for kalvestalden
- etablering af produktionsareal i ny malkecenter
- udvidelse af produktionsarealet i eksisterende kostald,
- samt tilladelse til dybstrøelsesafsnit i kalvestalden i afsnit der tidligere har været brugt som bindestald til køer.

Husdyrbrugets samlede produktionsareal i ansøgt drift er 6.317 m², hvoraf 5.887 m² udelukkende er til kvæg. De resterende 350 m² (tidligere halmlade) skal primært bruges til får og heste. Udvidelsen af produktionsarealet er på 832 m².

Endvidere ansøges der om tilladelse til etablering af ny foderlade på 200 m², silo til strøsand, 4 køresiloer nord for de eksisterende køresiloer på i alt 5.600 m², samt en ny fortank på <100 m³ sydøst for den nye kostald.

I 2017 fik ejendommen en miljøgodkendelse hvor der blandt blev givet tilladelse til byggeri af ny kostald, etablering af ny gyllebeholder, samt udvidelse af møddingspladsen. Tilladelserne er endnu ikke er udnyttet.

Situationsplan for ejendommen fremgår af kortbilag 1.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer at de generelle afstandskrav er overholdt. Forudsætningen for miljøgodkendelsen er dog at en eksisterende boring², bliver fjernet hvilket også var en forudsætning for miljøgodkendelsen i 2017.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne fra produktionsanlægget begrænses, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug samt de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes.

Landskabelige og geologiske værdier

Landskabelige bevaringsværdier

Landskaberne i Ikast-Brande Kommune er meget varierede med forskellige landskabelige værdier. Fra det kuperede og varierede dallandskab (Søhøjlandet) øst for den jyske højderyg til det flade slettelandskab med heder og plantager vest for højderyggen. Vi ønsker at bevare og beskytte de vigtigste landskabelige bevaringsværdier i Ikast-Brande Kommune. Det vil sige de landskaber, der i kraft af dramatik, mangfoldighed eller monoton besidder en særlig fortælleleværdi, æstetisk værdi eller rekreativ værdi.

I Kommuneplan 2017-2029 for Ikast-Brande Kommune er de landskabelige bevaringsværdier delt op i to kategorier: værdifulde landskaber (bevaringsværdige landskaber) og uforstyrrede landskaber (og større sammenhængende landskaber).

De værdifulde landskaber (bevaringsværdige landskaber) rummer en stor fortælleleværdi for eksempel ådalene i de store åsystemer med deres søer og dalstrøg, bakkeøerne på smeltevandsletterne samt hederne og plantagerne. Ofte kan man aflæse, hvordan landskabet er skabt. For eksempel er Søhøjlandet mod øst stærkt præget af den sidste istid, isens bevægelser og isens afsmeltning.

De uforstyrrede landskaber (større sammenhængende landskaber) er generelt almindelige, sammenhængende landskabsområder i det åbne land. De er præget af landbrug og skovbrug, mindre landsbyer, bebyggelser og småveje m.m. spredt i landskabet. At landskabet er uforstyrret betyder, at landskabet som udgangspunkt ikke er visuelt og støjmæssigt påvirket af større tekniske anlæg som for eksempel større el-ledningsnet, veje, store produktionsanlæg, vindmøller, master, større virksomheder og større by- og sommerhusområder m.m.

Geologiske bevaringsværdier

De geologiske værdier omfatter lag i jorden (jordprofiler) eller sammenhængende landskabsformer. De har betydning for forskning, undervisning og fortællingen om landskabets tilblivelse. Det er derfor vigtigt, at der er adgang til de geologiske værdier, og at de ikke bliver sløret af beplantning, byggeri og andre former for anlæg.

De fleste geologiske værdier indeholder betydelige fortællinger om en egn natur og kultur. Ikast-Brande Kommune rummer fortællingen om, hvordan isen formede det jyske landskab. Fra

² Markvandingsboringen med DGU nr. 95.2034 skal sløjfes efter gældende regler, før byggeriet af den nye kostald igangsættes.

det kuperede morænelandskab i øst omkring Nørre Snede til den flade og let skrånende smeltevandslette med spredte bakkeøer og brede ådale, der strækker sig mod nord og vest.

Udpegningerne i Kommuneplan 2017–2029 for Ikast-Brande Kommune er primært nationalt udpegede geologiske værdier:

- Søjlandet
- Isenbjerg
- Bølling Sø
- Kulsø-Rørbæk Sø
- Sepstrup-Vrads Sande.

Dog er der også en enkelt lokal udpegning – Linnebjerg – som er en bakkeø nordvest for Faurholt.

Områder af geologisk interesse er især sårbare over for, at man graver materialer og opfyldning bort. Det kan få den konsekvens, at man kommer til helt at udlette geologiske informationer.

Kommunen konstaterer

Staldanlæg/gyllebeholdere og øvrige bebyggede arealer er ikke beliggende indenfor eller i nærheden af:

- bevaringsværdige landskaber
- større sammenhængende landskab
- geologisk bevaringsværdi
- sø og å-beskyttelseslinjer
- kirkebyggelinjer / kirkezoner indenfor 300 meter fra anlægsdelen

Nye køresiloer ligger delvist inden for skovbyggelinje (se kortbilag 3).

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at gennemførelse af projektet – og driften af husdyrbruget i øvrigt – ikke vil forringe landskabets karakter og fortælleverdi i de udpegede landskabsområder
- at nye køresiloer beliggende indenfor skovbyggelinje er erhvervsmæssigt nødvendigt for den pågældende ejendoms drift som landbrugsejendom og opføres i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer
- at gennemførelse af projektet – og driften af husdyrbruget i øvrigt – ikke vil medføre væsentlige landskabelige ændringer i forhold til den eksisterende tilstand.

Kulturhistoriske værdier

Kulturhistoriske værdier

Landskabet i Ikast-Brande Kommune er præget af menneskets virke igennem årtusinder. Samfundsudviklingen føjer hele tiden nye lag til kulturhistorien i landskabet. Overalt finder vi historiske spor, der fortæller om samfundsudviklingen og om, hvordan mennesket har påvirket omgivelserne. De kulturhistoriske værdier knytter sig til historien om, hvordan mennesket opdyrkede heden og udnyttede jordens ressourcer til overlevelse. Værdierne knytter sig også til historien om, hvordan jernbanen og Hærvejen har skåret sig gennem landskabet og dannet grundlaget for byerne.

Mange af de historiske spor er kulturhistoriske værdier, der har så stor betydning for vores kulturforståelse, at de er værd at bevare og derfor fortjener de en særlig beskyttelse.

I Kommuneplan 2017-2029 for Ikast-Brande Kommune er de vigtigste kulturhistoriske værdier i kommunen udpeget. De kulturhistoriske værdier er delt op i to kategorier: Værdifulde kulturmiljøer og kulturhistoriske bevaringsværdier.

De værdifulde kulturmiljøer kan for eksempel være kulturmiljøer, der afspejler en bestemt tidsepoke eller en landsbytype, et område med en koncentration af fortidsminder som gravhøje og arkæologiske fund eller kirker med kirkegårde og deres omgivelser.

De kulturhistoriske bevaringsværdier kan for eksempel være mindsten og monumenter, enkeltgravhøje, fredede og bevaringsværdige bygninger og anlæg eller sten- og jorddiger, alléer og levende hegn.

Udpegningen af kulturhistoriske værdier betyder, at når der udvikles inden for eller umiddelbart uden for de udpegede områder, så skal det ske med viden om og under hensyntagen til de kulturhistoriske værdier. På den måde kan det undgås, at de kulturhistoriske elementer og spor går tabt eller bliver forringet.

Jævnfør Kommuneplan 2017–2029 for Ikast-Brande Kommune, skal det undgås, at nyt byggeri, anlæg eller ændringer i landskabet udformes eller placeres på en måde, der forringer oplevelsen eller kvaliteten af de udpegede kulturhistoriske værdier.

Kommunen vurderer

Staldanlæg/gyllebeholdere og øvrige bebyggede arealer er ikke beliggende indenfor eller i nærheden af:

- Fredede områder
- Beskyttede sten- og jorddiger
- Kulturhistoriske bevaringsværdier
- Værdifulde kulturmiljøer.

For oversigtskort se bilag 4.

Ved husdyrbruget er der registreret et fortidsminde i form af en gravhøj. Inden for beskyttelseslinjen ligger en halmlade der i fremtiden ønskes anvendt til opstaldning af heste og får. I henhold til *Museumslovens*³ § 29 f må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes på fortidsminder og inden for en afstand af 2 meter fra disse. Jævnfør *Naturbeskyttelseslovens* § 18 og § 65 må der desuden ikke uden dispensation fra kommunen foretages ændring af tilstanden inden for 100 meter fra fortidsminder, der er synlige i terrænet. Landbrugsmæssig markdrift – bortset fra tilplantning med juletræer eller anden beplantning – regnes ikke som en tilstandsændring i den sammenhæng.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer ikke, at den ændrede indvendige anvendelse af bygningen er i strid med reglerne gældende inden for beskyttelseslinjen til fortidsmindet.

Natur

Påvirkning af natur

Den samlede ammoniakemission i ansøgt drift, nudrift og i 8-års drift⁴ fra husdyrbruget er vist i nedenstående tabel:

Samlet ammoniakemission fra husdyrbruget (stald og lager)

Driftstype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	5581,0	1328,1	6909,1
Nudrift	4831,6	1080,9	5912,5
8 års-drift	2284,2	701,3	2985,5

Der er således en meremission på 3.924 kg N pr. år fra husdyrbruget i ansøgt drift sammenlignet med driften for 8 år siden.

Ammoniak og natur

Hovedparten af ammoniakdepositionen (kvælstofnedfaldet) fra et husdyrbrug vil – afhængigt af flere forhold – på et tidspunkt blive afsat i landskabet i større eller mindre afstand fra kilden. Størstedelen af den ammoniakdeposition, som direkte kan henføres til et husdyrbrug, vil formentlig ske i terrænet inden for ca. 1 kilometers afstand fra produktionsanlægget. Ammoniakdeposition er som regel til ugunst for opretholdelse af de naturtyper, der kun har brug for en begrænset næringsstofmængde for at kunne trives. Kommunen er forpligtiget til, at vurdere om en udvidelse/ændring af et husdyrbrug kan føre til tilstandsændringer i nærliggende naturområder.

³ Lovbekendtgørelse nr. 358 af 8. april 2014 af museumsloven (med senere ændringer).

⁴ 8 års-drift: Den drift som var tilladt 8 år før ansøgningstidspunktet.

I henhold til *Husdyrbrugloven* er etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug, ikke tilladt, hvis anlægget ligger i en afstand på mindre end ti meter til, eller helt eller delvis inden for, nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) eller nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **uden for** internationale beskyttelsesområder. Der er tale om en forbudszone.

Natura 2000-områder er naturområder som, set i et europæisk perspektiv, er særligt værdifulde. Der er tale om en fælles betegnelse for Habitat-, Ramsar⁵- og Fuglebeskyttelsesområderne. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU.

Jævnfør *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*, defineres naturtyperne, omfattet af *Husdyrbrugloven*, i tre kategorier:

Kategori 1-natur: Nærmere bestemte naturtyper beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder.

Kategori 2-natur: Visse naturtyper beliggende **uden for** internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: Højmoser, lobeliesøer samt heder større end ti ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens*^{vi} § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens* § 3.

Kategori 3-natur: Naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1- og 2-natur: Heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter *Naturbeskyttelseslovens* § 3, og nærmere definerede ammoniakfølsomme skove, der er beliggende **uden for** de internationale naturbeskyttelsesområder.

Der er fastsat forskellige beskyttelseskrav i forhold til de forskellige naturkategorier. Den tilladte maksimale **total**deposition fra et husdyrbrug til kategori 1-natur er afhængig af antallet af andre husdyrbrug i nærheden (Antallet af andre husdyrbrug i området er defineret efter nærmere regler om vurdering af kumulation – se nedenfor). Hvis der ikke er andre husdyrbrug, må der fra husdyrbruget, som den aktuelle ansøgning drejer sig om, som hovedregel højst være en **total**deposition på 0,7 kg N pr. ha pr. år. Er der ét husdyrbrug udover husdyrbruget, der søger, falder den højst tilladelige **total**deposition til 0,4 kg N pr. ha pr. år, og endelig, hvis der er mere end ét husdyrbrug udover husdyrbruget, der søger, må totaldepositionen fra husdyrbruget, der søger, maksimalt være 0,2 kg N pr. ha pr. år.

Antallet af husdyrbrug i nærheden opgøres som en summering af:

- Antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N (ammoniakkvælstof) pr. år inden for 200 meter
- Antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år inden for 200-300

⁵ Ramsarområder ligger alle inden for de udpegede fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområder er beskyttede vandområder med særlig betydning for fugle.

meter

- Antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for 300-500 meter

- Antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år inden for 500-1.000 meter

- Antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år inden for 1.000-2.500 meter.

(Afstandene måles mellem det mest kritiske naturpunkt og et nærmere defineret centrum for det eller de pågældende husdyr).

Den maksimale tilladte **total**deposition til kategori 2-natur er 1,0 kg N pr. ha pr. år, mens kommunen i forhold til kategori 3-natur efter nærmere kriterier skal foretage en konkret vurdering af, om der er tale om en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser og af, om der skal stilles krav til den maksimale **mer**deposition. Kravet må dog ikke være under en maksimal merdeposition på 1,0 kg N pr. ha pr. år.

Kommunen skal vurdere om udvidelsen af et husdyrbrug kan føre til tilstandsændringer i nærliggende naturområder. Vurderingen tager udgangspunkt i, om det ansøgte vil medføre en totaldeposition eller en merdeposition, som vil resultere i en tilstandsændring af den pågældende naturtype.

I IT-ansøgningen er der lavet beregninger af total- og merdeposition fra husdyrbruget til den omkringliggende natur. Beregningerne sandsynliggør, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning med kvælstof til omkringliggende kategori 1-3-natur.

Kategori 1-natur

Nærmeste kategori 1-natur er et surt overdrev, som ligger i Habitatområde nr. 61 – Skjern Å. Det sure overdrev ligger ca. 6 km nordvest for husdyrbruget.

Den beregnede ammoniakdeposition til nærmeste kategori 1-natur viser, at totaldepositionen efter ændringen af husdyrbruget vil være 0,0 kg N pr. ha pr. år.

Da beregningen viser, at området modtager en totaldeposition på under 0,2 kg N pr. ha pr. år betyder det, at beskyttelseskriteriet er overholdt, uanset hvor mange husdyrbrug der i øvrigt måtte være i nærheden.

Kategori 2-natur

Nærmeste kategori 2-natur er en hede, som ligger ca. 700 meter nordvest for husdyrbruget. Beregningen til nærmeste kategori 2-natur viser, at totaldepositionen efter ændringen af husdyrbruget, her vil være 0,4 kg N pr. ha pr. år. Den maksimale tilladte totaldeposition til kategori 2-natur er 1,0 kg N pr. ha pr. år, hvorfor beskyttelsesniveauet er overholdt.

Kategori 3-natur

Nærmeste kategori 3-natur er en mose, som ligger ca. 400 meter øst for husdyrbruget. Der ligger også en mose 950 meter sydvest for anlægget. Til den nærmeste mose viser beregningen, at merdepositionen efter ændringen af husdyrbruget, vil være 0,8 kg N pr. ha pr. år. Beregningen til mosen, sydvest for husdyrbruget, viser en merdeposition på 0,1 kg N pr. ha pr. år.

Der ligger en potentielt ammoniakfølsom skov ca. 370 meter nord for husdyrbruget og en potentielt ammoniakfølsom skov ca. 270 meter syd for husdyrbruget. Beregningen hertil viser, at merdeposition efter ændringen af husdyrbruget vil være henholdsvis 0,9 og 0,6 kg N pr. ha pr. år. Da dette er lavere end beskyttelsesniveauet, er der ikke foretaget en vurdering af, hvorvidt skovene reelt er ammoniakfølsomme.

Ca. 350 meter øst for husdyrbruget ligger en §3 eng. Hertil er merbelastningen 0,9 kg N pr. ha pr. år.

Alt i alt er beskyttelsesniveauet til kategori 3-natur overholdt.

Naturområderne fremgår af kortbilag 5 og 6.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at kravene om maksimalt tilladt totaldeposition på kategori 1- og kategori 2-natur er overholdt. Samtidig er kravet til merdeposition til kategori 3-natur overholdt. Ikast-Brande Kommune vurderer derfor, at udvidelsen ikke vil medføre en forøgelse af ammoniakdepositionen i de øvrige omkringliggende naturområder, der ligger ud over det, som naturområderne kan tåle. Der er derfor ikke grundlag for at stille yderligere vilkår for at beskytte de pågældende naturområder, idet der ikke vurderes at være tale om særlige tilfælde, hvor dette er påkrævet.

Påvirkning af bilag IV-arter

Ammoniakbelastning af yngle rasteområder for bilag IV-dyrearter og bilag - eller IV-plantearter

Af EF-habitatdirektivets^{vii} bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden eller udenfor et af de udpegede Natura 2000-områder. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder. For plantearterne er der blandt andet forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Kun en del af de arter, der er anført i bilag IV, findes i regionen, men damflagermus, vandflagermus, brun-flagermus, sydflagermus, trolldflagermus, odder, markfirben, spidssnudet frø, grøn kølleguldsmed, og ulv findes i området. Husdyrbrugets ammoniakemission vil - som beskrevet i ovenstående afsnit - ikke medføre en forringelse af de nærliggende naturområder.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for bilag IV-arters trivsel
- at driften af husdyrbruget samlet set ikke vil medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a), samt ikke vil medføre ødelæggelse af livsstadier af de plantearter, som er optaget i ER-habitatdirektivets bilag IV, litra b).

Jord, grundvand og overfladevand

Miljøpåvirkningen fra kvælstof, fosfor, ammoniak og zink i forhold til jord, grundvand og overfladevand begrænses via generelle miljøregler. Der er gennem lovgivningen fastsat regler om anvendelse af gødning i jordbruget med henblik på at beskytte jord, grundvand, vandløb, søer, havområder, herunder kystvande mod forurening samt med henblik på at beskytte naturen med dens bestande af vilde dyr og planter. Der er i den forbindelse fastsat lofter for den højst tilladelige mængde udbragt kvælstof og fosfor pr. ha fra gødning, og der er bestemmelser om anvendelse af efterafgrøder for at mindske kvælstofudvaskningen. Ligeledes er der fastsat regler om anvendelse af bestemte udbringningsteknikker – eksempelvis langs visse naturtyper.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at det ansøgte ikke indebærer nogen væsentlig virkning på jord, grundvand og overfladevand – herunder Natura 2000-vandområder⁶ - når de til enhver tid gældende generelle miljøregler overholdes.

Forurening og gener

Lugt

Lugtgener fra anlæg

Lugten fra husdyrbrug kommer fra stalde, gødningsopbevaring og i forbindelse med håndtering og udbringning af husdyrgødning. Den lugt, der udledes fra stalde og lignende husdyranlæg angives som "lugtmissionen". Størrelsen på emissionen fra et husdyranlæg afhænger af, hvilke dyretyper der er på stald, hvilken staldtype der er tale om, og hvor stor en overflade, der afsættes husdyrgødning på.

Landzone betragtes normalt som landbrugets arbejdsområde, hvilket betyder, at beboere i landzone skal tåle en del lugtgener.

Der er dog i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* fastsat en række lugtgenekriterier og tålegrænser for lugt i forhold til tre område- og beboelsestyper: Byzone, visse områder i landzone⁷ og enkeltbolig (uden landbrugspligt og som ikke ejes af den ansvarlige for husdyrbrugets drift) i

⁶ Natura 2000-områder er et netværk af beskyttede naturområder i EU.

⁷ "Visse områder i landzone" indbefatter: Områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende samt beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, som ikke ejes af den ansvarlige for driften af husdyrbruget, hvor der inden for en afstand af 200 m ligger flere end seks beboelsesbygninger på hver sin ejendom uden landbrugspligt, som ikke ejes af den ansvarlige for driften af husdyrbruget (samlet bebyggelse).

landzone, på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E^8 pr. m^3 luft efter Miljøstyrelsens lugtmodel og 1, 3 og 10 LE^9 pr. m^3 luft efter den såkaldte FMK-model¹⁰. Tålegrænserne er et udtryk for den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende område- eller beboelsestype.

Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område- eller beboelsestype, hvor de fastsatte tålegrænser netop er opfyldt. Lugtgnekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte tålegrænser ikke overskrides i mere end 1 procent af tiden – svarende til ca. 7 timer i alt om måneden.

Gyllebeholdere er ikke inkluderet i lugtberegningerne, da de er omfattet af generelle afstandsregler.

Lugtgeneafstandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter af byzone eller visse områder i landzone er andre husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH_3-N pr. år. Tilsvarende forøges lugtgeneafstanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig i landzone uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften af det husdyrbrug, som den aktuelle ansøgning drejer sig om. Dette sker for at tage højde for den samlede lugtpåvirkning (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning, som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgeneafstandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for en af de nævnte område- eller beboelsestyper. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordenvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtafgivelsen.

Miljøstyrelsens ansøgningssystem www.husdyrgodkendelse.dk beregner hvilke afstande, der mindst skal være fra staldanlægget til de forskellige beboelsestyper for at lugtkravene er overholdt.

Da der ikke er andre ejendomme med en ammoniakfordampning over 750 kg NH_3-N pr. år indenfor 100 meter af enkeltbolig uden landbrugspligt eller indenfor 300 meter i forhold til visse områder i landzone og byzone, er der i nærværende sag ikke nogen kumulativ effekt.

Af nedenstående tabel fremgår den aktuelle afstand (ukorrigerede geneafstand) fra ejendommens lugtcentrum til henholdsvis nærmeste nabo uden landbrugspligt, visse områder i landzone og byzone samt geneafstanden til samme områder. Ukorrigeret geneafstand er geneafstanden, hvor alle staldanlæg er medtaget ved beregningerne. Ved korrigeret geneafstand kan staldanlæg være screenet bort som følge af afstand, og der kan være korrigeret for vindretning samt lugtreducerende teknologi. Vægtet gennemsnitsafstand er afstanden fra det beregnede lugtcentrum til de forskellige

⁸ OU_E = Lugt-enheder (Odour Units) bestemt efter den europæiske standard for lugtanalyse, hvor 1 OU_E er grænsen for, hvornår den pågældende lugt kan erkendes.

⁹ LE : Lugtenheder

¹⁰ FMK-modellen er udarbejdet af den tidligere Foreningen af Miljømedarbejdere i Kommunerne (FMK)

områdetyper. Det fremgår af tabellens sidste kolonne, at genekriteriet er overholdt i nærværende sag.

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
Engebækvej 18 	0	FMK	139,9	139,9	256,1	Ja
Engebækvej 34 	0	FMK	139,9	139,9	331,9	Ja
Nørrekær 4 	0	NY	505,7	455,2	2169,1	Ja
Borup By, Brande 	0	NY	706,5	706,5	3510,6	Ja

Konsekvenszonen for lugt er beregnet til 602 meter. Konsekvenszonen er det område, som identificerer hvilke naboer, der vil kunne blive udsat for lugtpåvirkning af en vis styrke. Disse naboer betragtes efter praksis som hørings- og klageberettigede. Ejere og brugere af nabobeboelser inden for den vejledende konsekvenszone, er blevet orienteret om det ansøgte projekt.

Kommunen vurderer

Den reelle lugtpåvirkning fra husdyrbrugets staldanlæg vil afhænge af flere forhold. Lugtpåvirkningen vil dog generelt kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af de overflader, som husdyrgødning og foderrester afsættes og ved minimering af det tidsrum, som gylleomrøring og gylleudbringning foretages i.

Ud over de mulige lugtgener fra staldanlægget kan der forekomme lugtgener i forbindelse med omrøring af gyllebeholdere og øvrig håndtering af husdyrgødning samt fra håndtering af ensilage. Gylleomrøring og øvrig gødningshåndtering sker primært i forbindelse med udbringningen, der hovedsageligt sker om foråret, mens ensilagehåndteringen sker dagligt.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at lugt fra staldanlægget ikke vil medføre væsentlige gener for naboerne. Lugtgenerne er beregnet til at ligge under de fastlagte beskyttelsesniveauer for lugt. Det vurderes, at det er sikret, at risikoen for væsentlige lugtgener for boliger i byzone, visse områder i landzone og enkeltboliger uden landbrugspligt er begrænset og ikke ud over, hvad der må forventes af en husdyrproduktion af den i projektet angivne størrelse.

Gyllebeholdere er ikke inkluderet i lugtberegningerne, da de er omfattet af generelle afstandsregler. Overdækningen reducerer ammoniakemissionen, men forventes også at nedsætte lugtemissionen fra beholderen. Det kan dog ikke undgås, at der forekommer lugt fra beholderen. Dette vil være særlig markant i forbindelse med at beholderen fyldes, eller når der omrøres i forbindelse med udbringning.

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste at:

- Lugtgenekriterierne er overholdt i forhold til alle tre område- /beboelsestyper i det konkrete tilfælde.

- Projektets gennemførelse ikke vil medføre væsentlige, forøgede lugtgener fra produktionsanlægget.
- Husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og vilkår 7 for miljøgodkendelsen – drives på en sådan måde, at lugtpåvirkningen på omgivelserne fra staldanlægget minimeres, og så de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier overholdes, og lugtgenegrænserne dermed ikke overskrides i mere end en procent af tiden.

Støj

Ansøgers oplysninger

I det omfang det er muligt, vil alle støjende aktiviteter blive lagt indenfor normal arbejdstid. Dog kan der forekomme afvigelser i forbindelse med markarbejde og ved afhentning af dyr og mælk.

Alle generelle krav vedr. støj vil blive overholdt. Sammenholdt med ejendommens placering vurderes det ikke at være nødvendig med særlige tiltag for at sikre omkringboende mod støjgener.

Støj fra transport

Støj fra transport vil primært komme fra lastbiler og traktor med levering af foder og afhentning af mælk og husdyrgødning.

Transporterne vil primært foregå inden for normal arbejdstid 6-18. Alle grænser for tilladelig støj vil blive overholdt, og der vil kun i meget få tilfælde opstå støjgener fra transporterne.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at afstanden til nærmeste naboejendom er så stor, at ejendommens faste anlæg m.v. ikke vil give anledning til støjpåvirkning af omgivelserne, som vil medføre væsentlige gener for de omkringboende. Hvis der kommer velbegrundede klager over støj fra produktionsanlægget, og kommunen vurderer, at der er tale om væsentlige støjgener, skal der indsendes dokumentation for, at de specifikke krav, som fremgår af vilkår 9, er overholdt.

Endvidere vurderer Ikast-Brande Kommune, at der ikke vil være væsentlige problemer eller gener i forhold til rystelser som følge af husdyrholdet og produktionen, samt opbevaring og håndtering af husdyrgødning m.v.

Nærmeste fuglebeskyttelsesområde er skovområde syd for Borris, der ligger cirka 17 km vest fra staldanlægget. Ikast-Brande Kommune vurderer, at støjen fra husdyrbruget ikke vil påvirke området på grund af afstanden.

Støv

Ansøgers oplysninger

Der er mindre støvgener ved daglig håndtering af foder og halm, men det vurderes ikke at have en negativ indvirkning på naboerne pga. den lave støvmængde og afstanden til naboer.

Støvgener ved høst: Der vil være mindre støvgener ved høst og ilægning af foder i lager, men det vurderes ikke at have en negativ indvirkning på naboerne pga. afstanden til naboerne, og den forholdsvist korte periode som arbejdet foregår i.

Støv fra husdyr: Der vil være støv fra dyrene, dog ikke i et omfang der opleves udenfor staldene. Støvet minimeres som følge af omhyggeligt management.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at eventuel støvafgivelse fra produktionsanlægget ikke vil medføre væsentlige gener for omgivelserne, blandt andet i kraft af udkørselsforhold fra ejendommen.

Fluegener og uhygiejniske forhold

Ansøgers oplysninger

Der holdes generelt en god hygiejne i staldene og ved foderopbevaringen, så tiltrækningen af rotter og mus samt mulighederne for udklækning af fluelarver minimeres.

Efter hver malkning afvaskes malkeanlægget og arealerne omkring og ca. 3-4 gange årligt vaskes malkecenteret fuldstændigt. Der er daglig oprydning i stalde og på steder med foderopbevaring. Foderbordet fejes hver dag, og gangene fejes efter behov et par gange pr uge. En gang årligt vaskes staldafsnittene med dybstrøelse og bunden kalkes for desinficering og forebyggelse af fluegener.

Flue og rottebekæmpelse sker i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at ejendommens forebyggelse og bekæmpelse af flue- og skadedyr er tilstrækkelig. Ansøger skal kontakte Ikast-Brande Kommune straks, hvis der konstateres rotter på ejendommen. Jævnfør vilkår 8 kan Ikast-Brande meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger svarende til de til enhver tid gældende retningslinjerne fra Aarhus Universitet, om flue- og rottebekæmpelse på ejendomme med husdyr.

Lys

Ansøgers oplysninger

Lyset i staldene vil være tændt efter behov. Der vil være lys i staldene ca. 12 timer i døgnet i vinterhalvåret og ca. 8 timer i døgnet i sommerhalvåret. Herudover er der vågelys i staldene, så dyrene kan orientere sig.

Udendørslamper er styret af sensor og dermed tændt efter behov. Som udgangspunkt vil der ikke være belysning udenfor bygningerne om natten.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at belysning ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for omkringboende på grund af anlæggets placering og udformning samt driftsform.

Affald

Ansøgers oplysninger

Brændbart affald i form af plastik, papirsække, aftørringspapir og tom rengjort emballage bliver opsamlet i container og bortskaffes via en indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder eller til kommunal genbrugsplads.

Jern og metal afhændes til produkthandler og glas m.m. bortskaffes via en indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder eller til kommunal genbrugsplads.

Klinisk risikoaffald i form af medicinglas og -rester samt kanyler bortskaffes via indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder, indleveres på genbrugsplads eller sendes med dyrlægen retur.

Motorolie bortskaffes til mekaniker, der tager spildolie med retur ved olieskift, eller det bortskaffes til kommunal genbrugsplads.

Evt. døde dyr fjernes fra staldene og placeres i container eller under kadaverkapsel/ presenning, udviklet til formålet.

Affald fra ejendommens husholdning er afhentes via kommunale affaldsordning.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at bortskaffelse af døde dyr sker på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes, og at bortskaffelse af øvrigt affald sker miljømæssigt forsvarligt, når *Ikast-Brande Kommunes Regulativ^{viii}* for erhvervsaffald efterleves.

Olie- og kemikalieopbevaring

Ansøgers oplysninger

På ejendommen er der en dieselolietank på 2.500 liter. Tanken er placeret i maskinhus. Tanken står på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Smøre- / hydraulikolier opbevares i tromler på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening. Spildolie forefindes ikke på ejendommen.

Kemikalier til rengøring af malkeanlægget opbevares efter gældende regler i tankrummet på betongulv uden afløb.

Medicin bliver opbevaret i skab/køleskab. Der forefindes ikke tanke med flydende gødning eller pesticider på ejendommen, da markdriften varetages fra anden ejendom.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune gør opmærksom på, at *Olietanksbekendtgørelsen^{ix}* skal overholdes. Især gøres der opmærksom på kapitel otte om egenkontrol.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at ansøger tager de nødvendige forholdsregler til opbevaring af olie og kemikalier for at sikre mod forurening. Endvidere vurderes det, at placeringen af olietanken ikke udgør nogen risiko for forurening af jord, overflade- og/eller grundvand.

Transport

Ansøgers oplysninger

Der kommer transporter til og fra ejendommen med dyr, mælk, foder, husdyrgødning m.v. Transporterne med husdyrgødning er sæsonbetinget, mens afhentningen af mælk sker hver dag. Transporterne foregår primært med traktor eller lastbil og herudover vil der være kørsel med personbiler/varevogne af f.eks. dyrlæge, elektriker, serviceaftaler m.v.

På dage med f.eks. gyllekørsel og ensilering er der en rimelig stor trafik omkring ejendommen, med deraf følgende støjgener. Da en del af trafikken er begrænset til enkelte af årets dage, og da transporterne sker ved hensynsfuld kørsel, vurderes det, at transporter ikke vil give anledning til væsentlige gener for omkringboende. Ejendommen har egen ind/udkørsel til Engebækvej.

I efterfølgende tabel ses hvilken betydning udvidelsen af produktionen vil få for antallet transporter til og fra ejendommen.

Tabel 1	Oversigt over antal transporter pr. år	
	Tillæg til miljøgodkendelse før 2017	Ansøgt
Transporter med:		
Afhentning af mælk	182	365
Levering af Kraftfoder, mineraler m.v.	48	52
Ilægning af grovfoder i plansiloer og transporter med halm og lignende	Fejl i tidligere godkendelse. Anslået min. 500	750
Afhentning	50	52
Afhentning	10	12
Husdyrgødning	400	800
Handelsgødning	4	4
Brændstof	8	10
Affald	26	26
Andet/diverse	-	20
I alt.	728 (1.228)	2.091

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at antallet af transporter er normalt for denne type og størrelse af husdyrbrug. Kommunen vurderer, at transporterne til og fra husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil give væsentlige gener for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes.

Spildevand

Spildevand fra husdyrproduktionen udgøres primært af vand fra rengøring af stalde og malkeanlæg samt fra drikkevandsspild. Spildevandet ledes til gyllebeholder.

Vand anvendes primært til drikkevand til dyrene samt rengøring af stalde og malkeanlæg.

Ved løbende reovering og reparation vil der være fokus på at vælge løsninger der minimerer vandforbruget og vandspildet. Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Der er opsat flydere i vandkarrene, der sikrer at vandkarrene ikke flyder over.

Vandet fra mælkekølingen genbruges til drikkevand til køerne, hvorved vandforbruget minimeres.

Vandet fra rengøring af malkeanlægget genbruges til vask af malkestalden, hvorved vandforbruget minimeres.

Tagvand fra eksisterende og ny stalde afledes til dræn. Overfladevand fra møddingsplads og område med kalvehytter føres til gyllebeholder og overfladevand fra ensilagepladserne udsprinkles med overløb til gyllebeholder.

Sanitært spildevand ledes til septiktank og videre til sivdræn.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at afledning af vaskevand og spildevand fra staldanlægget, samt afledning af sanitært spildevand sker efter gældende regler. Overfladevand fra ensilagepladsen udsprinkles direkte på mark og overløbsmulighed til gyllebeholder sikrer opsamling i perioder hvor udsprinkling ikke er muligt.

Håndtering og opbevaring af husdyrgødning

Ansøger oplyser

På ejendommen produceres der kvæggylle og dybstrøelse. Gyllen vil blive opbevaret i de eksisterende gyllebeholdere på 3.000 m³ og 5.000 m³, samt i den nye gyllebeholder på 4.500 m³. Herudover er der opbevaringskapacitet i gyllebeholdere på andre ejede ejendomme.

Gylle håndteres i gyllekanaler i stalden og ledes til fortank, hvorfra det kan ledes til gyllebeholder i lukkede rør.

Omrøring, pumpning og generel håndtering af husdyrgødning vil normalt foregå indenfor normal arbejdstid.

Dybstrøelse opbevares i møddingspladsen efter gældende regler.

Kommunen vurderer

Ifølge *Husdyrgødningsbekendtgørelsen*^x vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst ni måneders produktion normalt være tilstrækkeligt til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler.

Ikast-Brande Kommune vurderer, på baggrund af det oplyst, at opbevaring af husdyrbrugets husdyrgødning vil ske på en måde, som er i overensstemmelse med de generelle miljøregler, og at overholdelsen af de generelle miljøregler vil medvirke til at begrænse den mulige påvirkning af det omgivne miljø fra opbevaringsanlæggene.

Anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)

Krav om anvendelse af BAT

Et husdyrbrug skal reducere ammoniakemissionen til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) i forbindelse med en miljøgodkendelse eller miljøtilladelse, hvis ammoniakfordampningen overstiger 750 kg NH₃-N pr. år. BAT er ikke en statisk størrelse, men ændrer sig som følge af den teknologiske udvikling. Kravet om begrænsning af forurening ved anvendelse af BAT bidrager således til at sikre et højt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed.

Kravene til den maksimale emission (emissionsgrænseværdien) er fastlagt i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* bilag 3. Kommunen kan dog i særlige tilfælde fravige kravet, hvis ansøgeren godtgør, at det konkret ikke vil være proportionalt at opfylde kravet i forhold til hvad, der er økonomisk eller teknisk muligt som følge af den eksisterende indretning og drift.

Husdyrbrug, der er omfattet af IE-direktivet, skal ud over ovenstående generelt leve op til principperne om anvendelse af BAT, som disse er foreskrevet i EU-kommissionens såkaldte BAT-konklusioner med tilhørende BAT-referencedokumenter (BREF).

Det aktuelle husdyrbrug har i ansøgt drift en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år, hvorfor ammoniakemissionen skal reduceres til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af BAT.

I det følgende er ammoniakemissionen fra husdyrbruget vurderet i forhold til Ikast-Brande Kommunes niveau for BAT. Ved Ikast-Brande Kommunes vurdering i relation til BAT indgår – ud over gældende national lovgivning – Miljøstyrelsens Teknologi-blade, Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning samt klagenævnspraksis.

BAT – teknik med henblik på reduktion af ammoniakemission

Ansøgers oplysninger

Det vejledende BAT-emissionsniveau for ammoniak fra husdyrbruget er ikke overholdt. Der sker en mindre overskridelse på 38 kg N pr år, hvilket skyldes at separationsafdelingen i malkecenteret etableres med spalter i gangarealet. I så lille et staldafsnit er det ikke økonomisk proportionalt at etablere fast drænet gulv med skraber og køerne vil desuden kun være opstaldet i separationsafdelingen i kortere tid.

Det eneste mulige alternativ der er på ejendommen for at nedsætte ammoniakfordampningen på ejendommen, er overdækning af gyllebeholdere. Dette er ikke hensigtsmæssigt, da investeringen er høj i forhold til den mulige nedsatte ammoniakfordampning.

Desuden skal der benyttes sand som strøelse i staldene, hvilket forventeligt vil lagres på bunden af gyllebeholderen og forventeligt skal graves op hvert år. Derfor er det meget u hensigtsmæssigt med teltoverdækning på gyllebeholderne, da det er farligt arbejde at tømme sandet under teltdugen og da det er meget omkostningstungt.

Med baggrund i ovenstående begrundelser forventes det at overskridelsen af det vejledende BAT-niveau accepteres. Se nedenstående beregning:

Samlet BAT beregning

	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	5475	1328	6804
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	5514	1328	6842
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	-38
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Nej

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune bemærker, at husdyrbruget efter det oplyste ikke overholder emissionsgrænseværdien vedrørende ammoniak.

Det er kommunens vurdering på baggrund af ovenstående og på baggrund af indsendte proportionalitetsberegninger, at det ikke er økonomisk proportionalt at implementere teknologier til yderligere reduktion af ammoniakemissionen. Kommunen fraviger derfor kravet til overholdelse af det vejledende BAT-krav og vurderer derfor at det ansøgte overholder BAT.

Ikast-Brande Kommune bemærker – i lighed med en udmelding fra Miljøstyrelsen i maj 2017 – at kravene i den seneste BAT-konklusion i meget vid udstrækning er indeholdt i den nugældende regulering, herunder i reglerne om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og de generelt gældende regler om placering, indretning og drift af husdyrbrug, de generelt gældende regler om opbevaring og anvendelse af husdyrgødning samt reglerne om gødningsregnskab og indberetning deraf.

Ikast-Brande Kommune vurderer sammenfattende, at husdyrbruget – ved efterlevelse af vilkårene for denne miljøgodkendelse og de generelt gældende miljøregler – lever op til principperne om anvendelse af BAT med henblik på reduktion af ammoniakemissionen.

Miljøkonsekvensrapport

Konsulenten har udarbejdet en miljøkonsekventrapport. Rapporten opsummerer husdyrbrugets påvirkning af miljø, landskab, naboer, natur m.m. Indholdet af rapporten er i tråd med kommunens vurdering i nærværende miljøgodkendelse, og kommunen har derfor ikke bemærkninger til rapporten.

Kommunens samlede vurdering

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set, at den ansøgte ændring af husdyrbruget, ved overholdelse af de stillede vilkår, ikke indebærer en væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- Landskabelige værdier

- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning
- Jord, grundvand og overfladevand
- Lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber fire uger efter offentliggørelsen - det vil sige klagen skal indgives senest onsdag den 19. juni 2019.

Følgende kan klage:

Ansøger, miljø- og fødevareministeren, Styrelsen for patientsikkerhed samt enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Desuden kan visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i *Husdyrbrugloven*, klage.

Du klager via Klageportalen, som du finder via klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Du logger på Klageportalen med NEM-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Ikast-Brande Kommune via Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I Klageportalen sendes din klage automatisk først til Ikast-Brande Kommune. Hvis Ikast-Brande Kommune fastholder afgørelsen, sender Ikast-Brande Kommune klagen videre til behandling i nævnet via Klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er fritaget for brug af Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Ikast-Brande Kommune. Ikast-Brande Kommune videresender din anmodning til nævnet, som herefter beslutter, om du kan fritages. De nærmere betingelser for at blive fritaget kan du se på nævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen. Udnyttelse af godkendelsen i klageperioden, og mens eventuel klage behandles, sker derfor på eget ansvar.

Denne afgørelse kan også indbringes for domstolene, jævnfør *Husdyrbruglovens* § 90. Det skal ske indenfor seks måneder efter offentliggørelsen.

Med venlig hilsen

Kristian Andreassen
Miljømedarbejder
Landbrug & Virksomhed

Interessentliste for høringsperiode og offentliggørelse

Kopi af udkast til afgørelse inkl. bilag sendt til nedenstående med 30 dages frist til at kommentere udkastet:

Ansøger: Andreas Johannes Maria Sistermans, Vestergaardsvej 8A, 6933 Kibæk

Konsulent: Hanne Bang, Gråkjær Landbrug A/S, Fabersvej 15, 7500 Holstebro

Orientering om at udkast foreligger, og at der er 30 dages frist til at kommentere udkastet er sendt til:

Ejere og brugere af nabobeboelser inden for den vejledende konsekvenszone, samt ejer af nabomatrikler til matrikel hvor produktionsbygningerne er placeret.

- Engebækvej 7, 13, 17, 17A, 17B, 18, 22, 26, 30 og 34 alle 7330 Brande
- Julsgårdvej 8, 7330 Brande
- Nordlundvej 105, 7330 Brande
- Gejlbjergvej 28, 7330 Brande
- Sandfeldvej 59, 7330 Brande

Kopi af afgørelsen inkl. bilag sendt til:

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V – e-mail: ae@ae.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø – e-mail: dnikast-brande-sager@dn.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund,

- Hovedkontor – e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Den centrale miljøafdeling, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle – e-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V – e-mail: natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening, lokalafdeling – e-mail: ikast-brande@dof.dk

Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N – e-mail: husdyr@ecocouncil.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark v./ Formand Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup – e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 1017 København K – e-mail: fbr@fbr.dk

Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Nord, Falstersvej 10, 8940 Randers SV – e-mail: trnord@stps.dk

Konsulent: Hanne Bang, Gråkjær Landbrug A/S, Fabersvej 15, 7500 Holstebro, e-mail hab@graakjaer.dk

Bilag

Kortbilag 1: Situationsplan over husdyrbruget, Engebækvej 26, 7330 Brande

Kortbilag 2: Husdyrbrugets placering i forhold til byzone, sommerhusområde og lokalplan i landzone, som er udlagt til boligformål m.m.

Kortbilag 3: Skovbyggelinje

Kortbilag 4: Fortidsminde – beskyttelseslinje

Kortbilag 5: Kategori 1-, 2- og 3-natur, samt potentiellammoniakfølsom skov

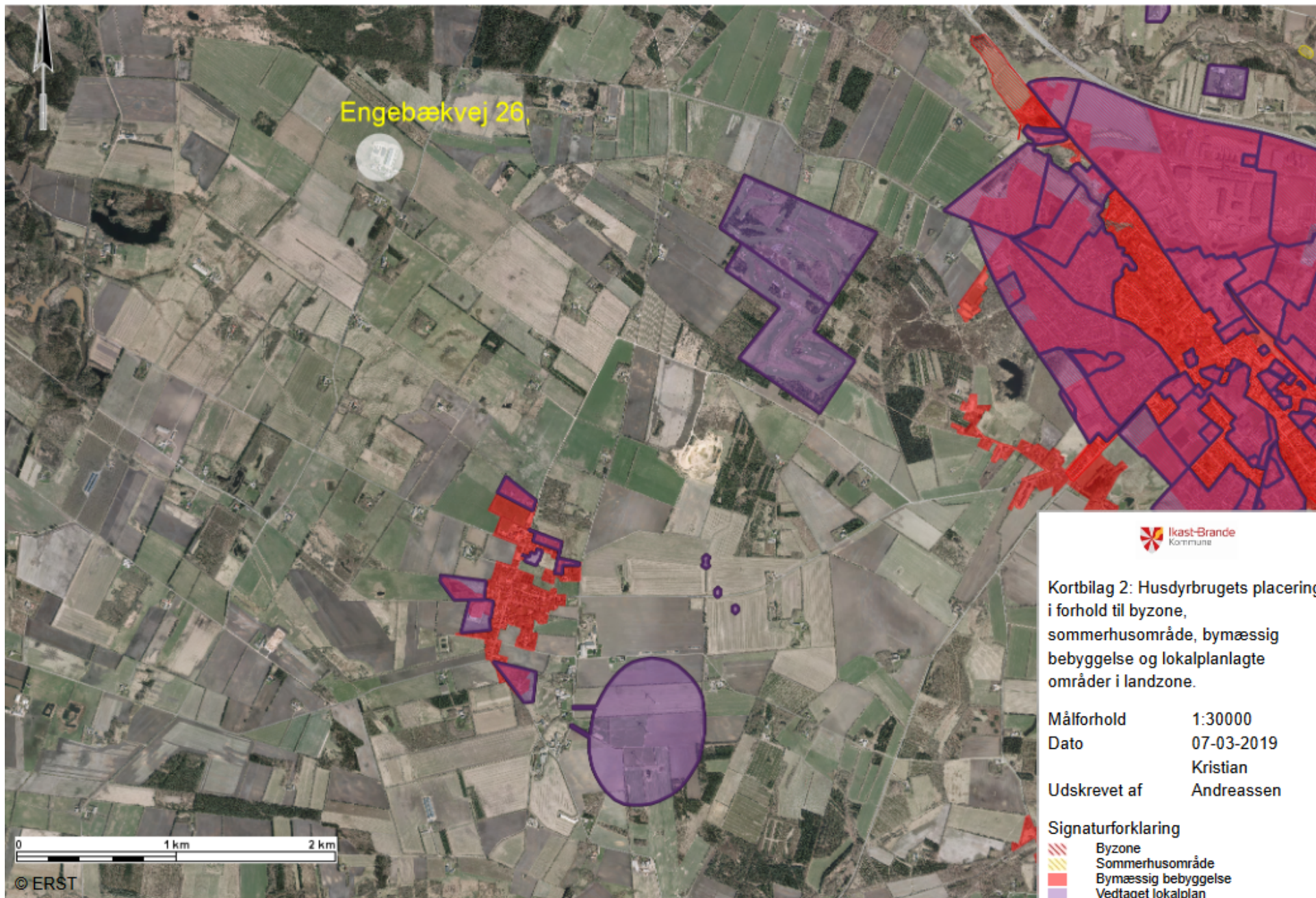
Kortbilag 6: § 3 Natur

Kortbilag 7: ind-/udkørsel til Engebækvej 26, 7330 Brande

Bilag 1: Oversigt over lovgivning

Kortbilag 1 Situationsplan over husdyrbruget, Engebækvej 26, 7330 Brande

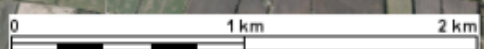
Engebækvej 26

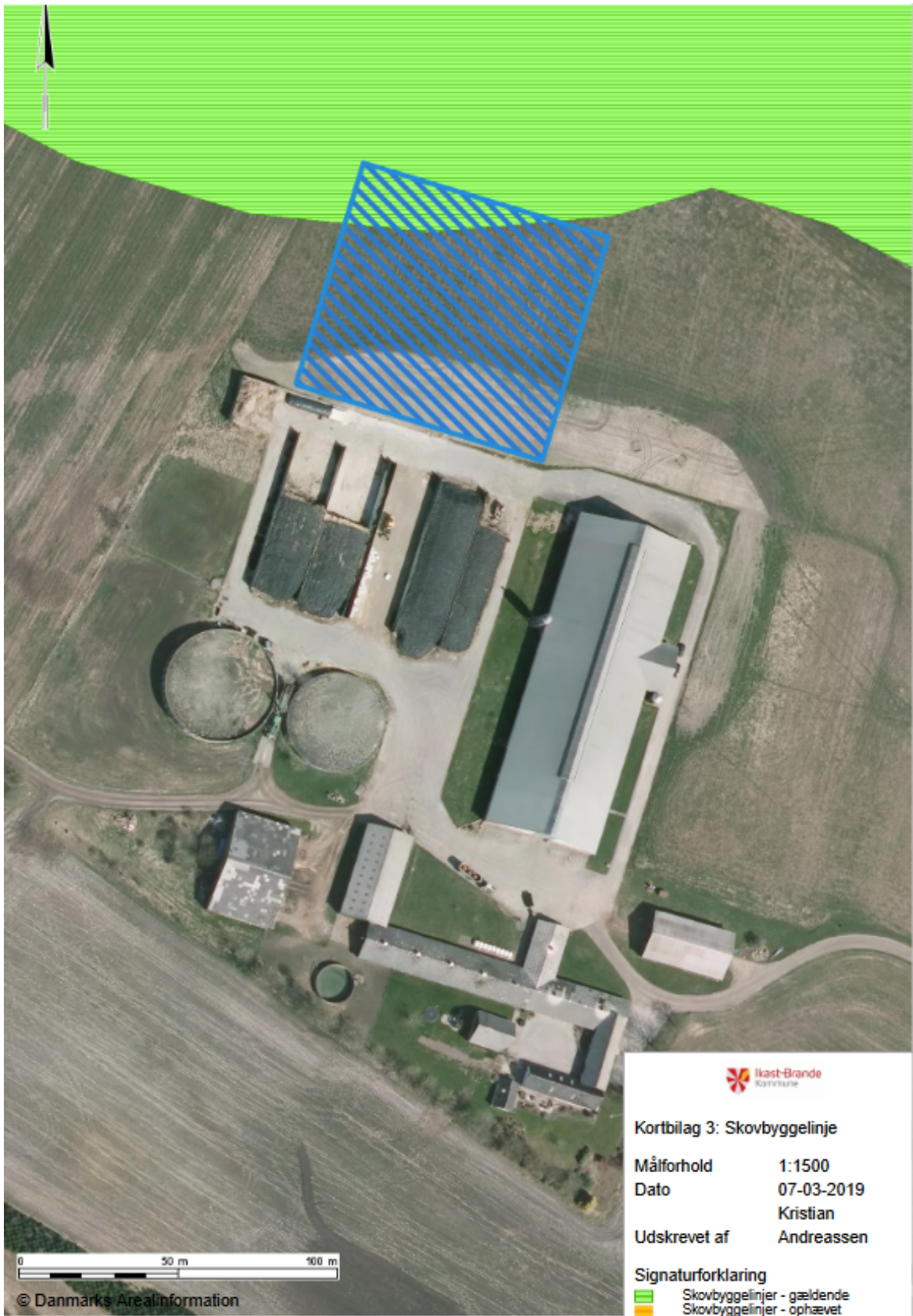

Kortbilag 2: Husdyrbrugets placering i forhold til byzone, sommerhusområde, bymæssig bebyggelse og lokalplanlagte områder i landzone.

Målforshold 1:30000
Dato 07-03-2019
Udskrevet af Kristian Andreassen

- Signaturforklaring
- Byzone
 - Sommerhusområde
 - Bymæssig bebyggelse
 - Vedtaget lokalplan

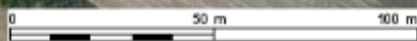

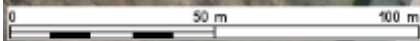
Kortbilag 3: Skovbyggelinje

Målforshold 1:1500
Dato 07-03-2019
Kristian
Udskrevet af Andreassen

Signaturforklaring
Skovbyggelinjer - gældende
Skovbyggelinjer - ophævet

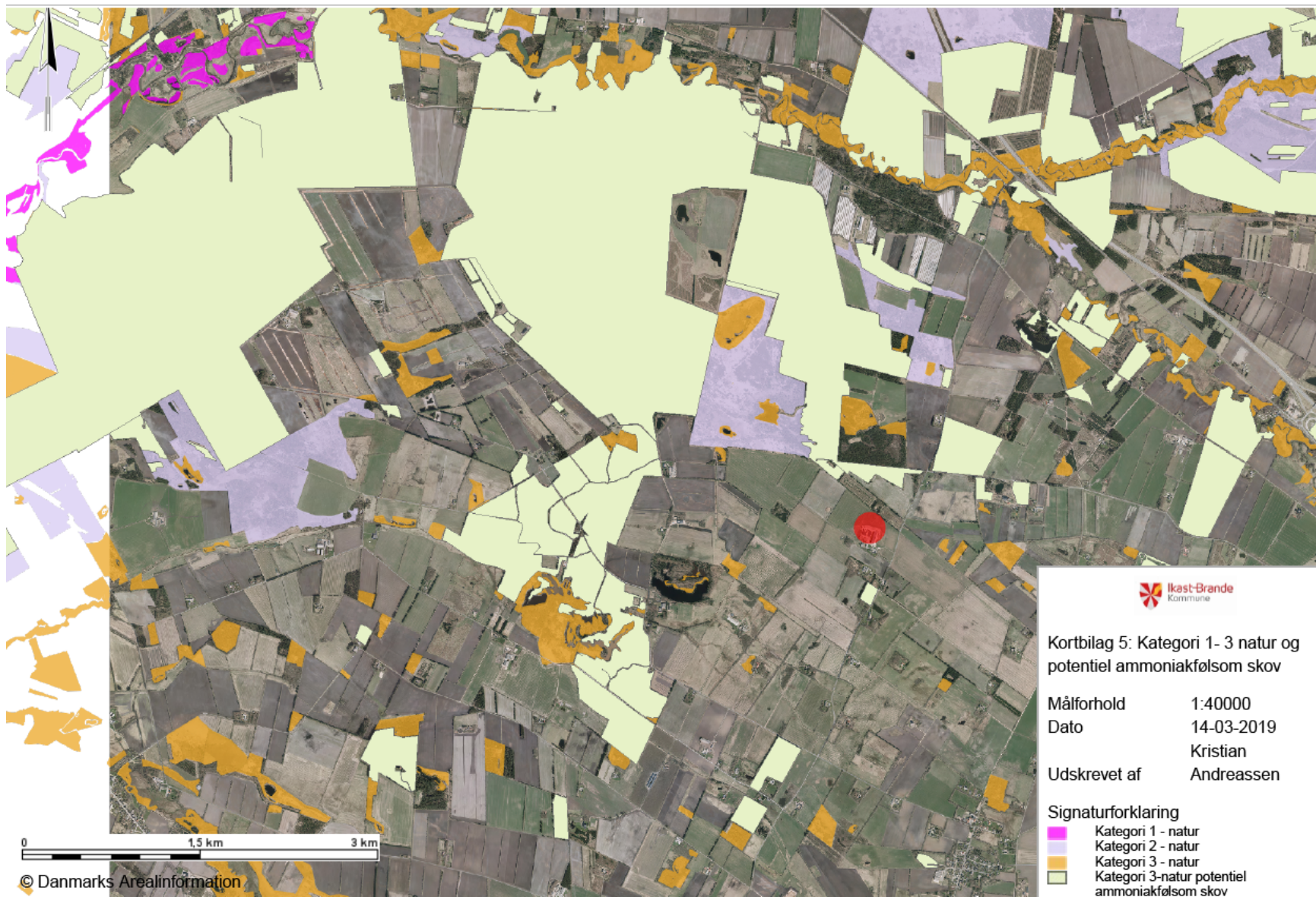
© Danmarks Arealinformation

Kortbilag 4: Fortidsminde - beskyttelseslinje

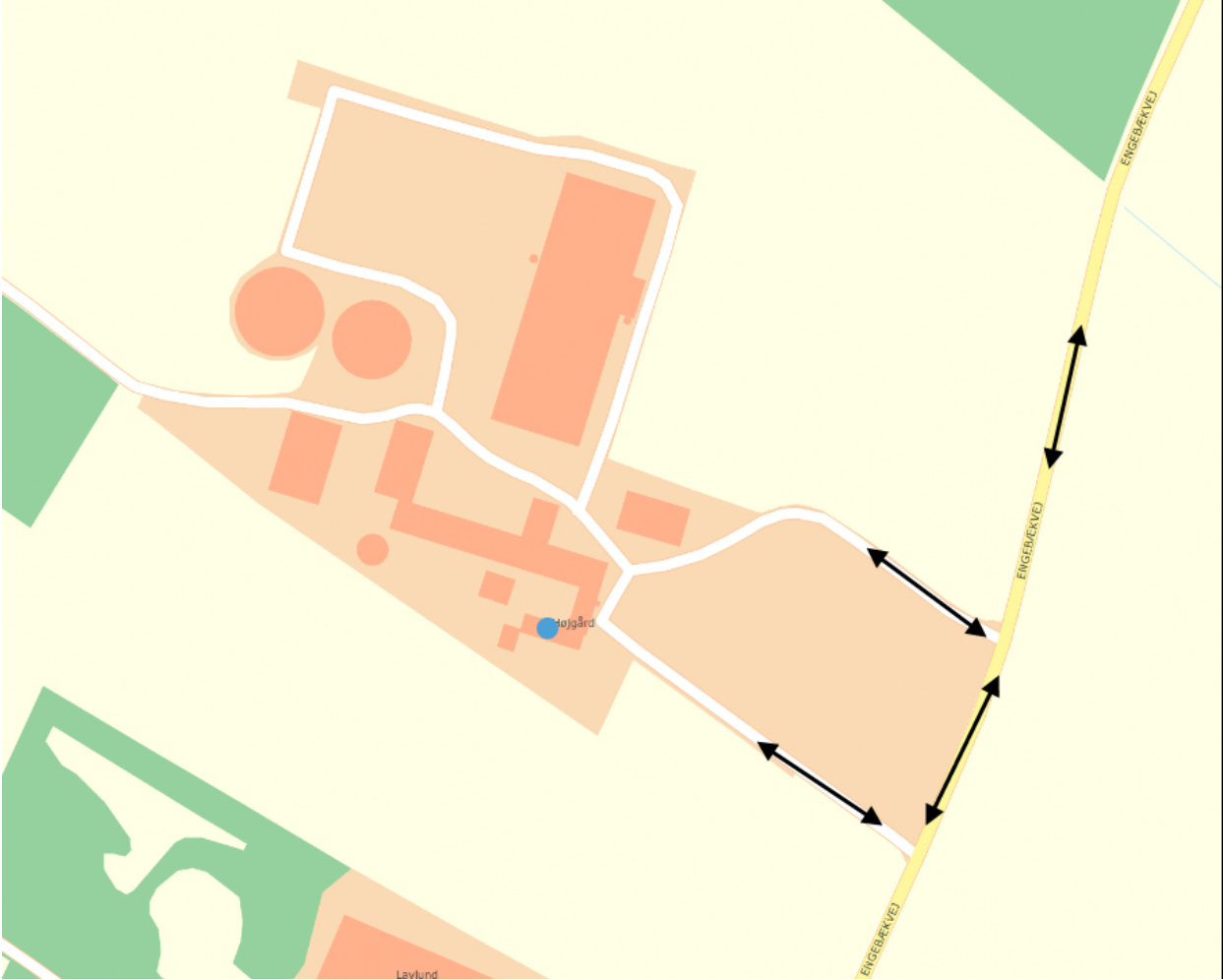
Målforshold 1:1500
Dato 07-03-2019
Kristian
Udskrevet af Andreassen

Signaturforklaring
 Fortidsminde - beskyttelseslinjer

Kortbilag 7: Ind-/udkørsel til Engebækvej 26, 7330 Brande.

Øversigt over lovgivning

ⁱ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (*Husdyrbrug-loven*).

ⁱⁱ Bekendtgørelse nr. 1467 af 6. december 2018 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (*Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*).

ⁱⁱⁱ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014 om ændring af direktiv 2011/92/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (VVM-direktivet).

^{iv} Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) (omarbejdning) (med senere ændringer) (IE-direktivet).

^v Lovbekendtgørelse nr. 241 af 13. marts 2019 af lov om miljøbeskyttelse (med senere ændringer) (*Miljøbeskyttelsesloven*).

^{vi} Lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019 af lov om naturbeskyttelse (*Naturbeskyttelsesloven*).

^{vii} Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (med senere ændringer) (EF-habitatdirektivet).

^{viii} Ikast-Brande Kommunes Regulativ for erhvervsaffald kan findes på: http://www.affaldoggenbrug.ikast-brande.dk/media/2683951/regulativ_for_erhvervsaffald_2012.pdf

^{ix} Bekendtgørelse nr. 1611 af 10. december 2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines (*Olietanksbekendtgørelsen*).

^x Bekendtgørelse nr. 1076 af 28. august 2018 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (*Husdyrgødningsbekendtgørelsen*).